

YEŞİL SOL
PARTİ

TBMM
YEŞİLLER VE SOL GELECEK PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 2514

Tarih : 23.10.2023

10/500

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Seçilmiş belediye başkanlarına yönelik yargı operasyonları ile bunlar neticesinde gerçekleşen görevden uzaklaştırma ve belediyelere kayyım atanmasına dair yaşanan gelişmelerin hukuk devleti ilkesi ve demokratik ilkeler çerçevesinde yarattığı telafisi imkânsız zararların ve halk iradesinin bir yansıması olan demokratik seçim yöntemlerinin yok sayılmasının yarattığı tahribatın tespiti; alınacak önlemlerin belirlenmesi, Mardin kayyımlarının usulsüzleri ve yolsuzluklarının araştırılması, gerekli yaptırımların uygulanması amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

George ASLAN
Mardin Milletvekili

Kamuran TANHAN
Mardin Milletvekili

Beritan GÜNEŞ ALTIN
Mardin Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

2016 yılında çıkarılan 674 Sayılı KHK ile Cumhurbaşkanı'na belediyelere kayyım atama, valilere ise belediyelerin taşınır mallarına el koyma ve çalışanlarını görevden uzaklaştırma yetkisi verilmiştir. Hukuka aykırı olan bu KHK'ye dayandırılarak o dönem DBP'nin yönetiminde bulunan 95 belediyenin eş başkanları görevden alınmış ve yerlerine mülki idare amirleri kayyım olarak atanmıştır.

31 Mart 2019 seçimlerinde her türlü usulsüzlüğe rağmen Halkların Demokratik Partisi, 65 yerelde belediye başkanlığını kazanmıştır. HDP'nin kazandığı belediyeler, seçimin hemen ardından hedef haline getirilmiş ve 6 belediye başkanına KHK'li oldukları gerekçesiyle mazbataları verilmemiştir. Akabinde 19 Ağustos 2019'da Diyarbakır, Van ve Mardin Büyükşehir Belediyelerinin seçilmiş eş başkanları, görevden alınmış yerlerine il valileri kayyım olarak atanmıştır. Belediye eş başkanlarının görevden alınma yazıları ise 1 Nisan 2019 tarihinde, yani 31 Mart Yerel Seçimlerinden 1 gün sonra İçişleri Bakanlığı'na gönderilmiştir. Seçilmişlerin henüz mazbatalarını almadan kayyım atanmasını isteyen yazılar, bu uygulamanın siyasi saiklerle yürürlüğe konulduğunu ve söz konusu uygulamanın hukuksuz olduğunu açıkça göstermiştir. Seçme ve seçilme hakkına aykırı olan bu uygulamalar; hem Anayasa'ya hem de Türkiye'nin imzalamış olduğu uluslararası demokratik sözleşmelere de aykırıdır.

GEREKÇE

19 Ağustos 2019 sonrasındaki süreçte HDP'nin yönetiminde bulunduğu toplam 48 belediyenin seçilmişleri görevden alınmış ve kayyım atamaları gerçekleşmiştir. 48 kentte yaşayan yaklaşık 4,5 milyon yurttaşın seçme ve seçilme hakkı yok sayılmıştır. Yine 48 belediyenin meclisinde halkın seçtiği 807'si HDP'li olmak üzere toplam 1139 belediye meclis üyesi ise görev yapamaz hale gelmiştir.

2019 yerel seçimlerinin ardından Mardin'de halkın % 50'sinden fazlasının desteğini alarak seçilen HDP yönetiminin yerine, halkın tercihleri yok sayılarak, sandık adaleti çiğnenerek ve halkın iradesi gasp edilerek kayyım atanmıştır. Bu uygulama ile yurttaşların seçme ve seçilme hakları aleni bir şekilde ortadan kaldırılmıştır. İkinci defa kayyım atanan belediye; yolsuzlukların, talanın, hırsızlıkların, tahribatların, kayırmacılığın ve usulsüzlüklerin merkezi haline getirilmiştir.

Mardin kayyımlarının aynı ihaleyi aynı şirkete defalarca kez vermesi, milyarlık hediyeler alması, şirketler için özel ihaleler hazırlaması, firmalardan komisyon adı altında rüşvet alması gibi yolsuzluklar defalarca gündeme getirilmiştir. Aralarında park, ortaöğretim tesis alanı, sağlık tesis alanı, çocuk oyun alanı, otopark ve kültürel tesis alanları gibi sosyal donatı alanlarının olduğu onlarca taşınmaz satılığa çıkarılmış, dere yataklarının, mezarlık ve tarım arazilerinin, ağaçlandırma ve rekreasyon alanlarının, park alanlarının konut alanına dönüştürüldüğü de ortaya çıkmıştır. Binlerce yıllık tarihe sahip Dara Antik Kentini betonlaşmaya açacak imar planı da kayyımlar yönetiminde onaylanmıştır.

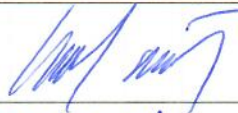
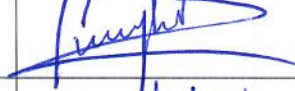
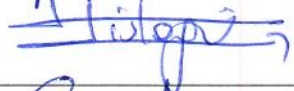
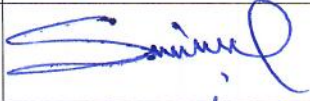
Yoğun kamuoyu baskısı neticesinde Mardin Büyükşehir Belediyesi'nin ilk kayyımı olan vali ve beraberindeki onlarca kişi hakkında soruşturmalar açılmış, devamında görevden alınmıştır. İlk kayyım, yolsuzlukların üstü örtülemeyecek düzeye ulaşmasından sonra görevden alınmış ve yerine başka bir kayyım atanmıştır. İkinci kayyımın atanmasından sonra müfettişlerin belediyede yürütülen çalışmalara dair incelemek istedikleri birçok dosyanın kayıp olduğu, özellikle yüksek meblağlı ihale dosyaları ile yapılan ödemelere ilişkin birçok kayda ulaşılamadığı, kamera kayıtlarının dahi silindiği ortaya çıkmıştır.

Bu yolsuzluklar ve usulsüz harcamalar, Sayıştay raporları ile mülkiye müfettişlerinin raporları başta olmak üzere birçok belgeyle sabittir. Sayıştay müfettişlerince, belediye kaynakları kullanılarak yapılan usulsüz harcamalar ve Kamu İhale Kanunu'na aykırı gerçekleştirilen ihalelerin çoğu tespit edilmiş ve hazırlanan raporlarda bu usulsüzlüklere yer verilmiştir. Oluşturulan kamu zararı sabit olmasına rağmen kayyımlara karşı etkin bir soruşturma yürütülmemiştir.

Yolsuzluklar ve usulsüz harcamaların yanı sıra kayyımların en önemli diğer pratikleri ise asimilasyon ve hafıza kırımı olmuştur. Kayyımların ilk işleri çok dilli belediye tabelalarını indirmek, kültür merkezlerini kapatmak, çok dilli kreşleri kapatmak, çok dilli masal kitapları, çok dilli çocuk oyunları, anadiliyle yazılmış resimli sözlüklerin olduğu çalışmalar, kurslar ve kütüphaneler gibi kültürel projeleri iptal etmek, kültür ve sanat etkinliklerini durdurmak, belediyelerin kitaplıklarındaki binlerce kitabı yakıp imha etmek, kadın birimlerini kapatmak, yardımlaşma ve dayanışma kurumlarını kapatmak, kadın çalışmalarını durdurmak olmuştur. Kayyımlarla beraber çok dilli belediyecilik faaliyetleri durdurulmuş, kadın kazanımları ortadan kaldırılmaya çalışılmış ve doğa kıyımı gerçekleştirilmiştir.

Mülkiye Müfettişlerinin Eylül 2019 tarihinde hazırladıkları raporda, "Kayyımlıkta Mardin Modeli yaratmak gerekir. Merkezi h k metin temsilcisi olan valinin yerel yönetimin de başı olacağı bir sistemin oluşması için çalışmalar yapılmalıdır. Bu, özelikle milli güvenliğimizin tehlikeye girdiği şehirlerde daha yönetilebilir şehirler açısından önemlidir." denilerek Mardin Büyükşehir Belediyesi'nde kayyımlar tarafından yapılan yolsuzluk, usulsüzlük ve rüşvetle anılan icraatların merkezi yönetim tarafından arkasında durulduğu gösterilmiş, kayyımlar ve icraatları hakkında yürütülen soruştırmaların göstermelik olduğu anlaşılmıştır.

Kayyımların neden oldukları siyasi, toplumsal, kültürel ve ekonomik tahribatın araştırılması, kapatılan kurumların yeniden faaliyete geçirilmesi için gerekli adımların atılması, kayyımların gerçekleştirdiği yolsuzluk ve usulsüz işlemlerin tespit edilmesi, oluşturulan kamu zararının tespit edilmesi ve gerekli yaptırımların uygulanması, halk iradesine bir darbe niteliğinde olan kayyım rejimine son verilmesi ve sandıklardan çıkan iradenin esas alınarak belediyelerin yeniden seçilmiş kişiler tarafından yönetilmesi için hangi siyasi ve yasal adımların atılması gerektiğinin değerlendirilmesi amacıyla meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

1	SEZAI TEMELLİ	MUŞ	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
5	KEZİBAN KONUKÇU KOK	İSTANBUL	
6	MEJLA DEMİR	AĞRI	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9			
10	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17			
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	